

Bijlage 2

Interviews wijzigingen beweiden 2005-2006 voorjaar

De interviews zijn in de tweede helft van juni 2006 gedaan.

In het verslag wordt achtereenvolgens weergegeven: het bedrijfsbeweidingsplan wat gemaakt is in het voorjaar en de ervaringen die de veehouder heeft opgedaan.

- 1. Leen Groeneveld, Tolbert (AMS)**
- 2. Oudijk-Verhoef, Bergambacht (Kleine huiskavel)**
- 3. Nijskens, Hunsel (Grote koppel)**

Leen Groeneveld, Tolbert (AMS)

Leen melkt met een melkrobot van Fullwood. In zijn bedrijfsbeweidingsplan heeft hij aangegeven dat hij zijn melkkoeien meer wil laten beweiden. Hij zou van beperkt weiden met 6-8 kg ds willen veranderen naar onbeperkt weiden met 4 kg ds. Leen melkt dit jaar naar verwachting een melkquotum van 621.000 kg vol met 70 melkkoeien. De huiskavel die gebruikt wordt voor de beweiding van de koeien is 23 ha en daarmee komt het melkveebedrijf op 2,7 koeien per ha weiden uit.

Albert Jan Bos heeft samen met Leen het bedrijfsbeweidingsplan opgesteld. Volgens Albert Jan wil Leen echt meer gaan beweiden, omdat hij dit zelf graag wil. Daarmee wil hij bereiken dat de melkkoeien het gras beter benutten. De voordelen die verwacht worden zijn een "hoge productie tegen lage kosten". Denk daarbij vooral aan lagere krachtvoerkosten en lagere kosten voor loonwerk. Albert Jan verwacht dat Leen aanpassingen doet in de bedrijfsvoering en nu meer beweiding toepast.

Leen wil namelijk echt dat zijn koeien de kans krijgen om te weiden. Dat dit niet altijd meevalt laat hij duidelijk merken wanneer hij vertelt over de opstartproblemen met zijn robot. Dit heeft er voor gezorgd dat Leen in 2005 maar 1,5 maand fatsoenlijk heeft kunnen beweiden. De voornaamste reden dat er niet goed beweid kon worden was dat de koeherkenning van de melkrobot het niet goed deed.

Dit jaar wordt er echt beweid, de koeien lopen dan ook dag en nacht buiten als het kan. Leen wil het verse gras beter benutten voor de melkkoeien en geeft aan dat er zelfs meer beweid wordt dan er gepland was. "Tot nu toe lukt het ook nog" vertelt Leen trots. In het bedrijfsbeweidingsplan was het de bedoeling om de melkkoeien 's nachts binnen te houden. De koeien worden momenteel 's avonds echter niet binnen gehouden, omdat het beweiden volgens Leen erg goed loopt. Zolang hij vindt dat er voldoende goed gras is voor de beweiding wil hij hiermee doorgaan. Op dit moment wordt er 4 kg ds/koe/dag bijgevoerd in de vorm van graskuil en 1 kg ds goed hooi. De maximale krachtvoergift ligt op 8 kg en dit is inclusief 1 kg maïsmeel.

De melkgift is volgens Leen normaal en de gehalten vallen wat tegen (3,90 – 4,00 % vet en 3,35 % eiwit) het ureum is 23 tot 24.

Advies

De voordelen van meer beweiden zijn voor Leen gemakkelijk te noemen: betere benutting van vers gras, krachtvoerkosten laag en minder kosten voor loonwerk. Hij denkt dat beweiding financieel gemakkelijk uitkan en zou hier graag meer informatie over willen zien om andere veehouders daarvan te kunnen overtuigen. Daarnaast denkt hij dat melkveehouders die een melkrobot kopen te snel afzien van beweiding. Leen heeft voor hen één advies: namelijk “Beweiding met een melkrobot is goed toepasbaar. Probeer daarom eerst te beweiden met een melkrobot en kies pas als het echt niet lukt, voor volledig opstallen”.

Hij ervaart het beweiden met een melkrobot toch als arbeidsvriendelijk omdat hij in één oogopslag kan zien of de melkkoeien allemaal gemolken zijn (oude versus verse weide). Maar hij geeft wel aan dat de graslandplanning goed moet zijn om voldoende vers gras aan te kunnen bieden. Het aantal bezoeken aan de melkrobot is gedaald sinds hij gestart is met weidegang maar opvallend is dat het aantal melkingen gelijk is gebleven (verhoudingsgewijs). Leen verklaart dit doordat de melkkoeien minder snel voor niets naar de robot komen. Het aantal melkkoeien dat op dit moment door de robot gemolken wordt is 67.

Opvallend aan weidegang met een melkrobot is het feit dat de rangorde in de veestapel sterker wordt dan in de stalperiode. Leen geeft aan dat de bazige koeien vanuit de weide naar binnen lopen en daarbij als eerste in de melkrobot willen om vervolgens weer zo snel mogelijk naar buiten te kunnen. De karakterkoeien komen volgens Leen nu het best naar boven drijven. Deze koeien doen het dan ook net iets beter als de rest. Het nadeel hiervan is dat de iets ielere vaarzen hier het meest van te lijden hebben.

De ervaringen van Leen over meer beweiden zijn positief te noemen en hij adviseert andere veehouders met een melkrobot ook zeker (meer) te gaan beweiden indien dit mogelijk is. Zijn advies daarbij: “Zeg niet meteen dat het niet kan maar probeer het eerst !!”

Oudijk-Verhoef, Bergambacht (Kleine huiskavel)

Martin is actief binnen de groep kleine huiskavel. Bij het opstellen van het bedrijfsbeweidingsplan is ervoor gekozen om meer te gaan bijvoeren op stal. Daarbij zou het systeem wijzigen van onbeperkt weiden met 3 kg ds naar beperkt weiden met 6 kg ds. Op het bedrijf wordt dit jaar naar verwachting een melkquotum volgemolken van 647.000 kg melk met 89 melkkoeien. De huiskavel die gebruikt wordt voor de beweiding is 26 ha groot en hiermee komt men op 3,0 koeien per ha weiden uit.

Sjon de Leeuw heeft samen met Martin het bedrijfsbeweidingsplan opgesteld. Volgens Sjon gaf Martin te kennen dat het beweiden niet lekker liep. De productie bleef niet op niveau, de gehalten zakten weg en er kon onvoldoende smakelijk gras worden aangeboden. “Dit alles omdat er gewoon veel te veel koeien weiden op de huiskavel. Door het systeem van rantsoenbeweiding was het maaien in dienst van beweiden meer een soort van koppensnellen”, aldus Sjon. Dit zorgde ervoor dat er nog steeds geen “echt” schoon grasland kon worden aangeboden.

In overleg is ervoor gekozen om daarom beperkt te gaan weiden en meer te gaan bijvoeren. Dit wordt vorm gegeven door de melkkoeien 's nachts op te stallen. De voordelen die van dit systeem verwacht worden zijn: constanter grasaanbod, ruimer grasaanbod, smakelijker grasaanbod, betere melkproductie en betere gehalten. Sjon verwacht dat de wijziging van beweidingssysteem zeker wel is ingezet.

Martin is heel duidelijk als hij aangeeft waarom het beweidingssysteem is veranderd. "Ik was ontevreden over de melkproductie en de gehalten afgelopen jaar. Het beweiden liep gewoonweg niet". Martin is nu inderdaad meer gaan bijvoeren op stal en houdt de koeien nu 's nachts binnen. De totale beweidingduur op een dag komt nu ongeveer uit op 9 a 9,5 uur/dag. De melkkoeien worden op stal bijgevoerd met 6,5 kg ds uit maïs en graskuil, 7 kg bierbostel, 7 kg maïsgluten en 0,5 kg maïsmeel. De koeien die meer dan 30 kg melk geven, krijgen daarnaast nog tot maximaal 4 kg brok.

De voordelen van meer bijvoeren zijn: betere conditie van de melkkoeien, hogere productie

(gestegen t.o.v. vorig jaar met 3-3,5 kg melk/koe), de gehalten zijn een stuk beter en de koeien zijn beter tevreden. Daarnaast is er nu meer schoon en dus smakelijk grasland. Het ureumgehalte is op dit moment 22 a 23. Volgens Martin is de kostprijs van het rantsoen zeker niet slechter geworden omdat er wel meer wordt gevoerd maar de melkopbrengsten zijn ook hoger.

Martin zou dit beweidingssysteem bij veehouders die een vergelijkbaar bedrijf hebben zeker aanraden. "Je kunt toch beweiden en de koeien goed aan de melk houden" aldus Martin.

Tijdens een regiobijeenkomsten van het project over graslandmanagement heeft Martin nog wat nieuwe ideeën opgedaan ten aanzien van beweiding. Met een graslandhoogtemeter is beter in te schatten hoeveel gras er staat. Martin ervaart na deze bijeenkomst dat zij de melkkoeien vrij laat inscharen waardoor de melkkoeien zich de 1^e dag 'te barsten vreten', waardoor er op de 2^e en 3^e dag minder wordt opgenomen. Dit wil Martin ondervangen door eerder in te scharen waardoor het stripgrazen ook tot het verleden gaat behoren en er weer echt wordt omgeweid.

Nijskens, Hunsel (Grote koppel)

George en Ine zijn actief binnen de groep grote koppel. Bij het opstellen van het bedrijfsbeweidingssplan is samen met George en Ine gekozen om na 4 jaar opstallen de melkkoeien weer weidegang te geven. Een behoorlijke verandering waarbij van summerfeeding overgegaan wordt naar beperkt standweiden. De verwachting is dat er dit jaar een melkquotum wordt volgemolken van 1.000.000 kg melk met 105 melkkoeien. De huiskavel die gebruikt kan worden voor beweiding is 15 ha groot en daarmee komt het bedrijf uit op 6,0 melkkoeien per ha weiden.

Jakob Pustjens heeft samen met George en Ine het bedrijfsbeweidingssplan opgesteld. Volgens Jakob wilde George weer gaan beweiden vanwege: de grotere huiskavel die ontstaan was door overname van grond, betere diergezondheid, imago en lagere kosten voor loonwerk. Jakob geeft aan dat de beweiding op deze onderdelen ook zeker voordelen gaat opleveren. Hij verwacht wel dat George beweiding toe gaat passen namelijk na de 2^e snede. Maar hij vraagt zich echter wel

af of ze beweiding kunnen/willen volhouden omdat er wel eisen worden gesteld aan productie en gehalten.

George is net gestart met beweiding als hij wordt gebeld. Op woensdag 21 juni zijn de melkkoeien voor het eerst naar buiten gegaan sinds 4 jaar. George vertelt dat de melkkoeien in principe wel moeten kunnen weiden omdat het niet geheel nieuw voor ze is. Als pink gaan ze namelijk naar buiten toe en ook de droogstaande koeien krijgen 3 weken voor het afkalven de mogelijkheid om de benen te strekken buiten. Het naar buiten gaan van de melkkoeien ging boven verwachting goed. De koeien bleven aardig rustig en er zijn geen melkkoeien door de draad heen gelopen. George is weer begonnen met beweiding omdat hij voordelen verwacht op het gebied van: beenwerk en klauwen daarnaast komt de stal eens een keer leeg waardoor de mogelijkheid ontstaat om de stal eens goed schoon te maken. Volgens George is de stal volledig ingericht om de koeien jaarrond binnen te houden. Er zijn namelijk ruime looppaden in de stal, koematrassen en volop ventilatie. Het feit dat de koeien buiten meer kunnen bewegen en de klauwen goed op kunnen drogen beschouwt George echter als een extra voordeel.

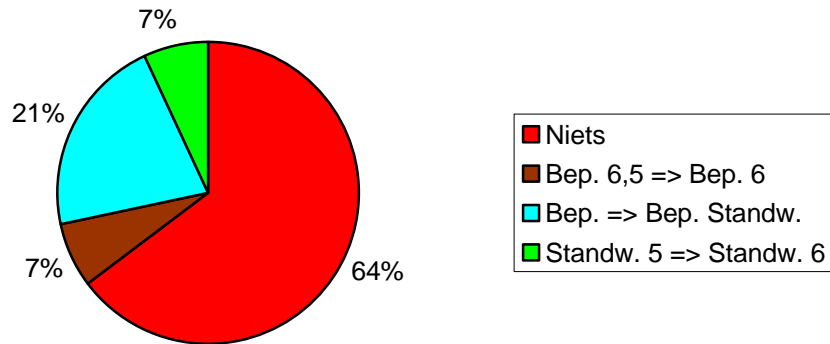
De planning zoals deze gemaakt was met Jakob en vastgelegd in het bedrijfsbeweidingsplan is in 1^e instantie wel uitgevoerd maar beviel absoluut niet. De productie van de melkkoeien zakte teveel weg en de koeien waren niet tevreden in de wei. Daarom is het beweidingsstelsel eind juni veranderd in beperkt siësta standweiden. Daarmee wordt het aantal beweidinguren korter en hebben de koeien die onvoldoende opnemen meer tijd om te herstellen. De melkkoeien gaan nu om 8.30 uur naar buiten en worden om 11.15 opgehaald uit de weide. Vervolgens kunnen ze om 18.30 uur weer naar buiten en worden ze om 22.00 weer binnen gehaald. Op stal wordt er nog volop bijgevoerd met 10,5 kg ds uit gras en maïs, 1,7 kg eiwitmix en 1,8 kg ccm. De melkkoeien krijgen daarnaast maximaal 8,5 kg krachtvoer in de krachtvoerbox. De eerste ervaringen met beperkt siësta standweiden zijn positief te noemen t.o.v. beperkt standweiden. De koeien gaan nu graag naar buiten en de opname uit gras is aan het toenemen. George merkt dat hij binnen minder hoeft bij te voeren omdat er meer blijft liggen. Het ureumgetal schommelt wel veel meer als in de stal en het eiwit zakte de 1^e week weg met 0,1 %. George wijdt dit aan het feit dat de melkkoeien even een energie tekort hebben gehad omdat ze buiten te weinig opgenomen hebben. Hij verwacht dat het eiwitgehalte wel weer wat op gaat lopen. Hij vindt het wel opvallend dat de koeien erg rustig zijn bij het systeem van standweiden, toen George in het verleden nog beweiding toepaste was dit vooral omweiden waarbij er altijd onvrede was in de koppel.

George ziet nog weinig voordelen van beweiding als hij eerlijk is, het enige voordeel wat hij kan noemen is dat het een mooi gezicht is. George vindt beweiding tot nu toe nog erg bewerkelijk en is nog zoekende hoe hij de beweiding het beste kan toepassen. George hoopt dit binnen het project Koe & Wij verder vorm te geven en met de begeleiding toch te komen tot een goede manier van beweiding voor zijn bedrijf.

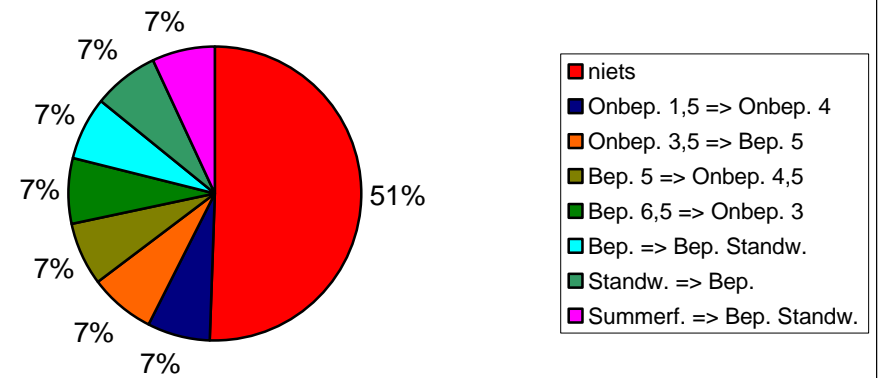
Tabel 1 Melkkoeien

(Bijlage 1)

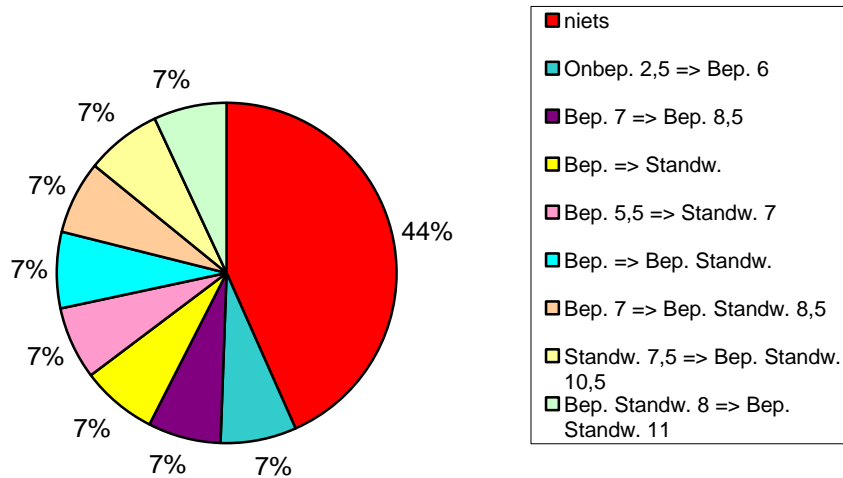
**Verandering beweidingssysteem melkkoeien
Hoge Productie**

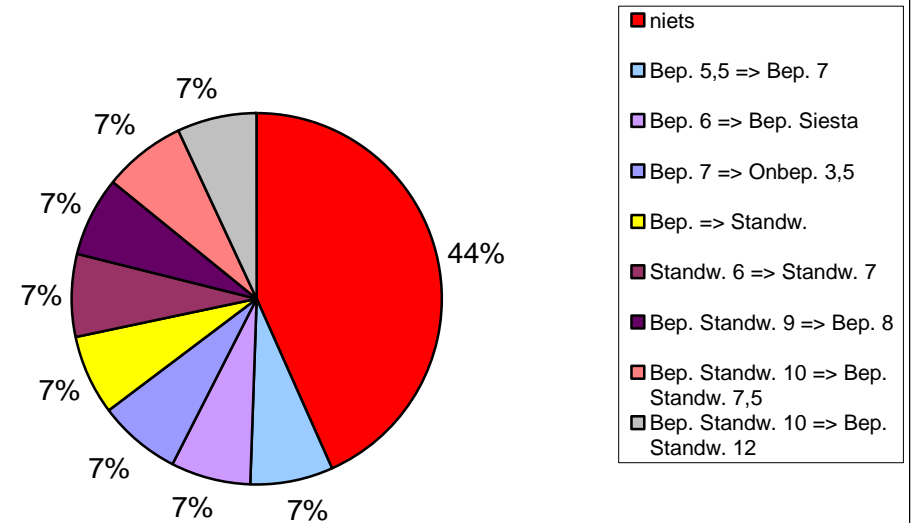
**Verandering Beweidingsysteem melkkoeien
Grote Koppel**

**Verandering beweidingssysteem melkkoeien
Kleine Huiskavel**

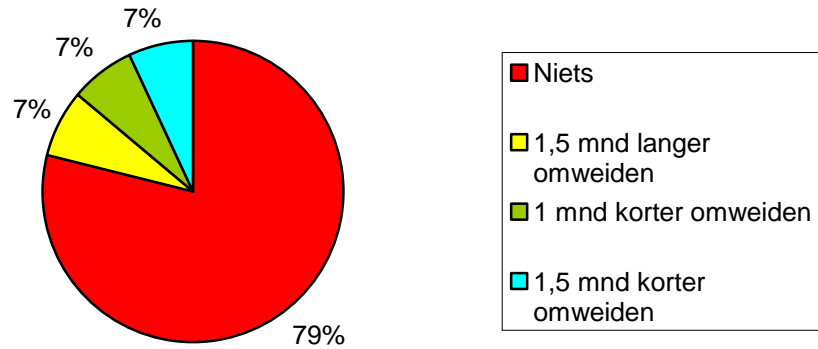

Verandering beweidingssysteem melkkoeien AMS

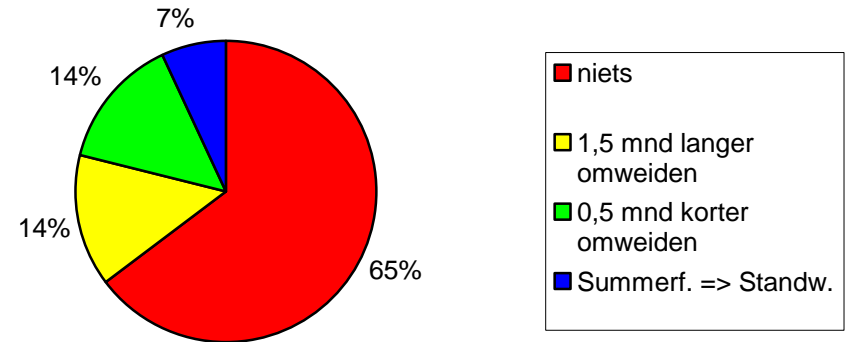

Tabel 2 Pinken

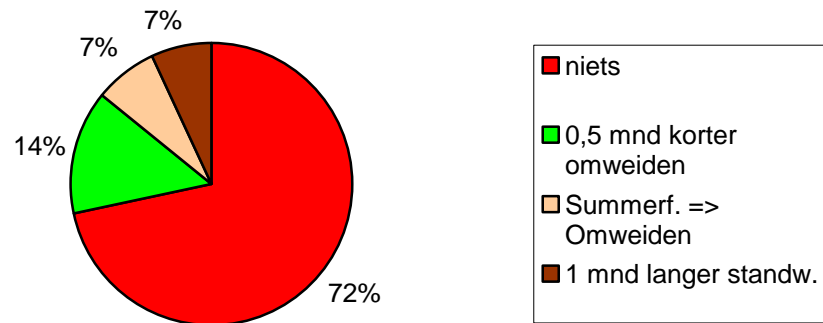
**Verandering beweidingssysteem pinken
Hoge Productie**

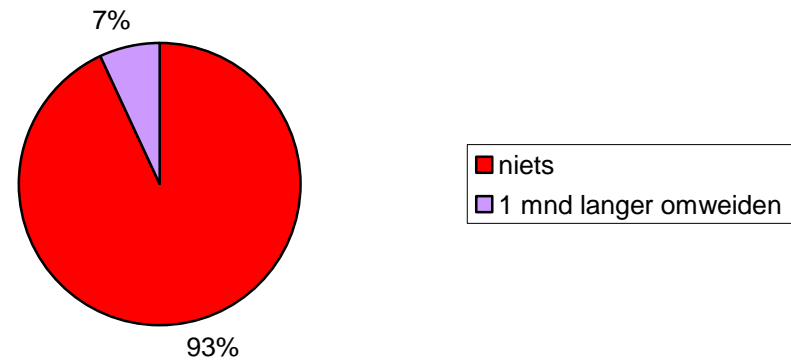
**Verandering beweidingssysteem pinken
Grote Koppel**

**Verandering beweidingssysteem pinken
Kleine Huiskavel**

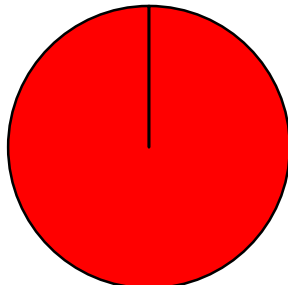

**Verandering beweidingssysteem pinken
AMS**

Tabel 3 Kalveren

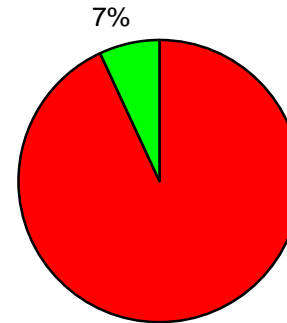
**Verandering beweidingsysteem kalveren
Hoge Productie**

100%

■ Niets

**Verandering beweidingsysteem kalveren
Grote Koppel**

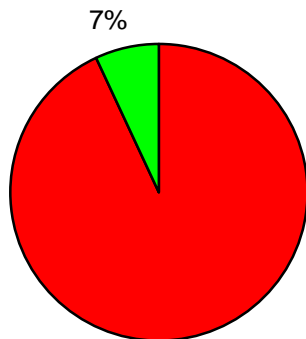

93%

■ niets

■ 0,5 mnd korter omweiden

**Verandering beweidingsysteem kalveren
Kleine Huiskavel**

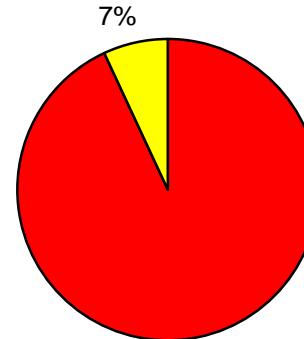

93%

■ niets

■ 0,5 mnd korter omweiden

**Verandering beweidingsysteem kalveren
AMS**

93%

■ niets

■ 0,5 mnd langer Standw.

Toelichting op tabel wijzigingen in beweidingssysteem bij project Koe & Wij (Bijlage 1)

Het nieuwe mestbeleid heeft impact op de wijze waarop melkveehouders omgaan met beweiding. Er zijn melkveehouders die minder gaan beweiden of de beweiding op een andere wijze gaan vormgeven. Niet alleen het nieuwe mestbeleid zorgt voor een verandering in beweidingssysteem, maar ook de opzet van het melkveebedrijf nu en in de toekomst. Daarom is binnen het project Koe & Wij ook gekozen voor 4 hoofdgroepen namelijk: hoge productie, kleine huiskavel, automatisch melksysteem (AMS) en grote koppel.

In iedere groep zitten 14 melkveehouders die actief, willen of gaan, beweiden. De melkveehouders worden daarbij intensief gevolgd en hun ervaringen worden zoveel mogelijk vastgelegd. De bedoeling hiervan is dat andere veehouders kunnen profiteren van hun opgedane kennis over beweiding. Op ieder bedrijf is samen met een adviseur van DLV een bedrijfsbeweidingssysteem gemaakt voor 2006 en daarnaast is teruggekeken naar vorig jaar. Bij veel melkveehouders verandert het systeem van beweiding in 2006. Deze wijzigingen zijn heel verschillend en worden in onderstaand verhaal nader toegelicht.

Wijzigingen in het beweidingssysteem van de melkkoeien

In tabel 1 zijn de wijzigingen in beweidingssysteem van de melkkoeien weergegeven t.o.v. vorig jaar. Dit is gedaan per groep bedrijven zodat meteen duidelijk zichtbaar wordt bij welke groep de grootste veranderingen plaats vinden. De veranderingen zijn het grootst bij de groep kleine huiskavel en AMS, daarna bij de groep grote koppel en de minste veranderingen vinden plaats bij de groep met een hoge productie.

Groep hoge productie

In deze groep vinden de minste wijzigingen plaats in beweidingssysteem. Daarbij moet ook opgemerkt worden dat deze groep gemiddeld het minste aantal koeien per ha, beschikbaar voor beweiding voor de koeien, heeft namelijk 2,7. Ondanks het feit dat het aantal koeien per ha weiden het laagst is, zijn er in deze groep maar 2 melkveehouders die onbeperkt beweiden.

De wijzigingen die plaatsvinden hebben veelal betrekking op het gaan toepassen van beperkt standweiden i.p.v. beperkt weiden (3), of de hoeveelheid ds die wordt bijgevoerd (2).

Groep grote koppel

In deze groep brengt de helft van de melkveehouders wijzigingen aan in het beweidingssysteem en de andere helft verandert niets. Het gemiddelde aantal melkkoeien per ha weiden bedraagt in deze groep 3,7.

De wijzigingen die worden aangebracht in de beweiding gaan alle kanten op. Er zijn melkveehouders die duidelijk meer gaan beweiden (3) en daarbij het systeem veranderen van beperkt weiden naar onbeperkt weiden (2) en één van deze melkveehouders gaat na 4 jaar opstallen weer beweiden.

Daarnaast zijn er melkveehouders die minder gaan beweiden (2) en daarvan wijzigt één melkveehouder het systeem van onbeperkt naar beperkt weiden.

Als laatste zijn er melkveehouders die alleen het systeem wijzigen (2) daarbij gaat één melkveehouder van beperkt weiden naar beperkt standweiden en één melkveehouder gaat van standweiden naar beperkt weiden.

De melkveehouder die na 4 jaar opstallen weer is gaan beweiden is geïnterviewd, daarbij is gevraagd naar zijn ervaringen waarvan een kort verslag is gemaakt. Zie bijlage 2.

Groep kleine huiskavel

In deze groep vinden veel veranderingen plaats in beweidingssysteem, het gemiddelde aantal melkkoeien per ha weiden is 5,4.

De meeste melkveehouders in deze groep gaan minder uren beweiden en meer bijvoeren (6), daarbij wordt het systeem soms ook gewijzigd van beperkt weiden naar standweiden (2) en van onbeperkt weiden naar beperkt weiden (1).

Er zijn 2 melkveehouders die alleen het systeem wijzigen van beperkt weiden naar (beperkt) standweiden en het aantal kg ds bijvoeding gelijk houden.

Bij veel van deze bedrijven wordt middels deze wijzigingen een oplossing gezocht om toch voldoende vers en smakelijk gras aan te kunnen bieden voor beweiding.

Een van deze melkveehouders is geïnterviewd en vertelt daarin waarom hij meer is gaan bijvoeren en hoe hem dit bevalt. Zie bijlage 2.

Groep AMS

Ook in de groep AMS vinden veel wijzigingen plaats, het gemiddelde aantal koeien per ha weiden in deze groep is 3,8.

In deze groep gaan 3 melkveehouders minder beweiden en meer bijvoeren.

Daarnaast zijn er ook 3 melkveehouders die juist meer gaan beweiden en dus minder bijvoeren. Daarbij is één melkveehouder overgestapt van beperkt standweiden naar beperkt weiden en één melkveehouder gaat van beperkt weiden naar onbeperkt weiden.

Naast deze melkveehouders is er nog 1 melkveehouder die overstapt van beperkt weiden naar beperkt siësta en één melkveehouder stapt over van beperkt weiden naar standweiden. Ook in deze groep is één melkveehouder geïnterviewd. Deze melkveehouder is meer gaan beweiden omdat hij dit zelf graag wil, daarnaast is hij overtuigd dat beweiding met een melkrobot heel goed kan. Zie bijlage 2.

Wijzigingen in het beweidingssysteem van de pinken

In tabel 2 zijn de wijzigingen in beweidingssysteem van de pinken weergegeven t.o.v. vorig jaar. Dit is gedaan per groep bedrijven waarbij vermeld moet worden dat de gegevens over de melkkoeien nauwkeuriger zijn vastgelegd als van de pinken. Er zijn in totaliteit (over alle groepen heen) 5 melkveehouders die de pinken langer willen laten beweiden en er zijn 6 melkveehouders die de pinken korter willen laten beweiden. Daarnaast zijn er nog 2 melkveehouders die weer gaan beweiden, waarbij de ene kiest voor standweiden en de ander voor omweiden.

Wijzigingen in het beweidingssysteem van de kalveren

In tabel 3 zijn de wijzigingen in beweidingssysteem van de kalveren weergegeven t.o.v. vorig jaar. Dit is wederom gedaan per groep bedrijven en de nauwkeurigheid hierbij is ook niet zo groot als bij de melkkoeien. In totaliteit zijn er 2 melkveehouders die korter gaan weiden en 1 melkveehouder gaat langer beweiden. Alle andere melkveehouders veranderen niets in beweidingssysteem van de kalveren. Veel melkveehouders geven de kalveren geen weidegang (23 melkveehouders) maar houden de kalveren op stal. Deze melkveehouders doen het jongvee pas naar buiten als pink.